

Valshamar

í Eilífsdal

Sigurður Tómas Þórisson, Skarphéðinn Halldórsson, Björgvin Hilmarrson

Um Valshamar

Í leiðarvísi Ísalp #24 frá 1994 segir:

Valshamar í Eilífsdal er lítill klettastapi í vesturhlíðum Þórnýjartinds. Þar hefur verið klifrað síðan 1978 en árið 1987 litu fyrstu boltuðu leiðirnar dagsins ljós. Eru það fyrstu klifurleiðirnar á Íslandi sem voru boltaðar.

Valshamar er trúlega mest nýttur allra klifursvæða landsins og þar er hægt að klifra bæði tæknilega erfiðar vel boltaðar leiðir og svo auðveldari leiðir tryggðar með hefðbundnum aðgerðum. Bergið er 15-20m hátt en nær sjaldnast lóðréttu. Og eitt sem ekki má gleyma. Sökum þess hve hamarinn er lítill liggja klifurleiðirnar mjög þétt. Nýttast sumir boltanna undir fleiri en eina leið, t.d. geta tvær klifurleiðir byrjað í sömu boltaröð en skiljast svo að eftir annan eða þriðja bolta. Einnig getur leið verið klifruð vinstra megin við boltaröð og önnur hægra megin.

Leiðarlýsing

Valshamar er í rúmlega 40km fjarlægð frá Reykjavík. Frá Reykjavík er keyrt eftir Þjóðvegi 1, Vesturlandsvegi, í átt að Hvalfjarðargöngum. Í stað þess að fara í göngin er haldið til austurs inn gamla Hvalfjarðarveginn inn í Kjósina. Þegar í Kjósina er komið er annað hvort hægt að fara inn Miðdal að norðan á þokkalegum malarvegi eða fara lengra inn fjörðinn og inn styttri malarveg inn Eilífsdal/Miðdal að austan. Ámóta tímafrest er að fara þessar tvær leiðir en sú fyrri er eilífið styttri í km talið.

Þegar í Eilífsdalinn er komið er beygt til austurs gegnum hlið og er þar skilti sem bendir að sumarhúsabyggðinni Valshamri. Keyrt er niður bratta brekku og yfir ræsi á Eilífsdalsánni. Fljótlega eftir að komið er yfir ána er beygt til vinstri yfir malarplan (merkt með skilti) og keyrt eftir grófum

malarvegi inn í móann neðan sumarhúsabyggðarinnar. Á móts við síðustu sumarhúsin er tilvalið að leggja og er nú hægt að girða bíla af innan lítillar rafmagnsgirðingar (til að hestarnir kjamsi ekki á skjóðnum). Þaðan er um 15 mín gangur meðfram girðingunum og upp að hamrinum (stikuð leið eftir að girðingunni sleppir). Ekki er mælt með gömlu aðkomunni ofan sumarhúsabyggðarinnar, því búið er að reisa hús þar sem gamla gönguleiðin lá og hliðinu inn á svæðið er iðulega læst og hafa fjölmargir lent í að læsast inni á svæðinu. Nýja leiðin var valið í samráði við sumarhúsaeigendur á svæðinu og er almenn sátt um hana bæði hjá þeim og klifursamfélaginu.

Hvernig klifur

Klifurleiðirnar í Valshamri eru af ýmsum gerðum og gráðum, en flestar einkennast þær af tæknilegu klifri á köntum og í grunnnum sprungum á veðruðum stuðlunum. Nokkrar leiðir fylgja að mestu sprungukerfum og eru sumar þeirra tryggðar á hefðbundinn hátt (dótaklifur) en síðustu ár hafa flestar leiðirnar verið boltaðar. Fjölmargar leiðir í Valshamri eru klassískar og er hiklaust hægt að mæla með eftirfarandi leiðum:

- Eilífur er ekki hér
- Sumardraumur
- Gollum
- Stallarnir

Fjöldi leiða

Klifurleiðir í Valshamri er nú 25 talsins og eru flestar þeirra nú boltaðar.

Fjölmargar nýjar leiðir hafa bæst við flóruna síðustu ár, s.s. Glóinn, Kristján X, Tjakkurinn, Grettistak o.fl. og hafa þær gefið svæðinu meiri breidd.

Hversu erfitt

Léttasta leiðin í Valshamri er gráðuð 5.4 (Kristján X og Stróplægt) en þær erfiðustu 5.11+ (Supermax og Augnablik). Flestar eru leiðirnar á bilinu 5.6 – 5.10. Á næstu síðu má sjá súlurit sem sýnir dreifingu erfiðleikagráða í Valshamri.

Jarðfræði

Í grein Hallgríms Arngrímssonar um jarðfræði klifursvæða á Íslandi (ársrit 2003-2006) segir:

Saga Valshamars tengist að miklu leyti jarðsögu Esjunnar vegna nálægðar hamarsins við hana. Ef Valshamar er skoðaður út frá því nágrenni sem hann er í þá er hann eins og lítil bóla í landslaginu sem stingur mjög í stúf við allt annað í kring. Hann minnir um margt á Stardalshnjúk þó hann sé mun minni í sniðum. Bergið er þétt og lóðrétt stuðlað en stuðlarnir virðast þó vera örlítið breiðari og ávalari. Stuðlarnir eru ekki eins sprungnir og í Stardalshnjúk og hafa aðeins rauðleitari blæ. Þversprungur í stuðlunum eru ekki algengar. Jökulrof hefur verið á svæðinu á ísöld með jökulskriði frá Eilífsdal út í Hvalfjörð sem hefur hreinsað allt laust grjót á svæðinu.

Bergtegundin er fínkornótt ólivín þóleiít. Bergið inniheldur nokkuð mikið af járn sem gefur berginu þennan rauða lit sem er járnoxíð eða ryð. Viðnámið við bergið er mikið, þó ekki eins mikið og í Stardal. Af útlitinu að dæma virðist Valshamar vera lítill bergeitill því lítið er um þessa jarðmyndun á svæðinu í kring.

Almennt

Allar leiðirnar í Valshamri eru búnar prýðilegu toppakkeri. Einstaka karabína er orðin stíf en búið er að endurnýja þær flestar á síðustu árum.

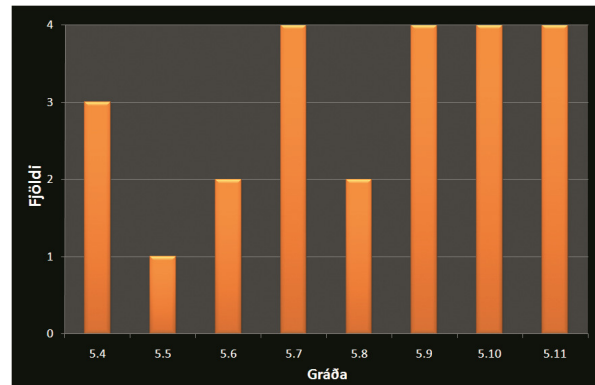
Einhverjir sigboltar eru á klöppinni fyrir ofan hamarinn og er hægt að brölta eða síga niður í flest akkerin til að koma fyrir ofanvaðslínu ef áhugi er á því.

Meðal helstu kosta Valshamars sem klifursvæðis er að þar er þó nokkur fjöldi góðra leiða við flestra hæfi, þar af nokkrar hentugar fyrir byrjendur í sportinu, því þær eru þétt boltaðar (t.d. Kristján X, Skoran).

Aðkoman er stutt og keyrslan frá Reykjavík með minnsta móti og er því tilvalið að skella sér þangað í klifur eftir vinnu eða skóla. Þegar nálgast sólstöður nýtur sólar við í hamrinum fram undir miðnætti og jafnast fátt á við kyrrlátt sumarkvöld í Valshamri.

Helstu gallar svæðisins eru að það getur verið vindstrekkingur meðfram hamrinum, sólar nýtur ekki við fyrr en um hádegið og moldin undir hamrinum getur verið leiðinleg eftir rigningar

Einnig vantar kannski helst til fleiri erfiðari leiðir, svo lengra komnir klifrarar hafi meira þangað að sækja.

1) Kristján X * 5.4 7m

Þægileg byrjendaleið, stutt á góðum tókum. Þétt boltuð sem hæfir vel sem fyrsta leiðsla

2) 17. júní 5.7 7m

Lítið annað en ein hreyfing í byrjun sem er einna helst leyst með hnefalás. Þægileg eftir það

3) Stóplægt * 5.4 7m

Stutt og þægileg leið upp víða sprungu sem geymir gnægð góðra taka

4) Tjakkurinn 5.6 9m

Leiðin fylgir vinstra horninu á stuðlinum. Erfiðust í byrjun en léttist þegar ofar dregur

5) Grettistak * 5.7 9m

Leiðin liggur á köntum og brúnum hægra megin á stuðlinum. Endar í sama akkeri og Tjakkurinn

6) Ein síðbúin 5.9 11m

Leiðin liggur upp fésið vinstra megin við áberandi sprungu (leið 7) á litlum tókum og jafnvæghreyfingum. Hliðrar eilítið til hægri

yfir tæpt fés (ek) eftir að komið er yfir áberandi þversprungu, sameinast leið 7 fyrir ofan þakið

7) Náttgagnið * **5.6 11m**

Leiðin liggur upp augljósa sprungu yfir tvö lítil þök. Eftir fyrra þakið hliðrar hún lítið eitt til vinstri og fer þaðan yfir seinna þakið (ek)

8) Augnablik **5.11d 11m**

Beint upp miðjuna á fésinu hjá Slabbinu.

9) Slabbið ** **5.9 12m**

Algengast er að hefja leiðina vinstri megin á stuðlinum en hliðra strax yfir til hægri. Þaðan er hægri kantinum fylgt á litlum tókum og tæpum smurningum upp í miðja leið (ek), án þess þó að stíga á slabbið til hægri. Endar á smá krúxi undir akkerinu (ek). Hér verður að treysta viðnáminu..

10) Haustkul **5.11 8m**

Leiðin liggur upp stuðlinn sjálfan og má hvorki nota sprunguna vinstra né hægri megin. Varúð – langt á milli bolta...

11) Vetrardraumur * **5.9 11m**

Kverkinni fylgt upp á viðnámsshreyfingum. Hliðrað til vinstri undir þakinu, síðan upp og yfir þakið (ek). Fjölbreytt leið sem hýsir nokkrar af örfáum þakhreyfingum í Valshamri

12) Vaknað upp við vandan draum
5.10d 11m

Leiðin liggur á sama vegg og Sumardraumur en þræðir upp miðjuna á tæpa fésinu í stað þess að fara út á hornið eins og Sumardraumur gerir.

13) Sumardraumur *** **5.10c 11m**

Leiðin hefst framan á stuðlinum en hliðrar svo út á slabbið til vinstri við annan bolta. Brúninni er fylgt upp á litlum köntum en hliðrað út fyrir hana aftur í lokin (ek). Klassísk leið

14) Gollum ** **5.11a 11m**

Þessi fyrri erfðasta leið landsins er enn í dag talsverð manndómsraun. Hefst á ágætum gripum sem hverfa fljótlega og við taka fá og smá grip og tæpir fatur. Tæknilega snúin alla leið upp en þó afar gefandi leið. Endar í sama akkeri og Sumardraumur.

15) Blómálfar **5.7 10m**

Leiðin byrjar á auðveldu klifri upp á syllu. Af syllunni er klifrað ská til hægri yfir tæpt fés (ek) og síðan upp í akkeri á góðum tókum. Að mestu sama og leið 16)

16) Stallarnir * **5.5 10m**

Leiðin byrjar á auðveldu klifri upp á syllu. Af syllunni er tæpt hliðrun beint til hægri (ek) og síðan upp í akkeri á góðum tókum

17) Glóinn **5.8 10m**

Fingrasprungu er fylgt upp fyrstu metrana (ek). Um miðbik leiðarinnar gefur sprungan eftir og við taka stór grip og þægilegt klifur

18) Eilífur er ekki hér *** **5.8 13m**

Leiðin hefst á gleðri kverk en hliðrar fljótlega út á stóra flögu. Þaðan hliðra leiðin aftur til vinstri og upp fyrir brattasta hluta leiðarinnar (ek). Fylgir svo vinstri kantinum upp í akkerið. Frábær leið, fjölbreytt klifur með skemmtilegum karakter. Klassísk Valshamars leið.

19) Supermax **5.11+ 13m**

Tæpt viðnámsklifur upp sléttan vegg hægri megin við Eilíf.

20) Hróðurkarlar **5.10c 13m**

Fylgir “Eilífi” fyrri helming leiðarinnar en í stað þess að hliðra til vinstri af stóru flöggunni fer leiðin til hægri upp brattasta vegginn á litlum tókum og tæknilegum jafnvægisshreyfingum (ek).

21) Hælkrókur **5.9 13m**

Byrjar á sprungu hægri megin við Eilíf en liggur samsíða Hróðurkórlum í efri helmingnum. Óboltuð.

22) Skoran ** **5.5 11m**

Þægileg leið á stórum gripum upp áberandi skoru í klettinum

23) Skóreimar, afbrigði **5.10b 10m**

Leiðin hefst á jafnvægisshreyfingum á sléttum vegg við fyrsta bolta (ek). Þaðan er komið á litla syllu og er leiðin tæpt eftir hana og alveg upp í topp (ek). Þetta afbrigði liggur vinstra megin við boltalínuna í efri partinum.

24) Skóreimar, * **5.9 8m**

Leiðin byrjar á stelli og verður strax brött og tæknileg (ek). Hliðrar lítið eitt til vinstri í akkerið undir lokin. Tæknilegar krúxhreyfingar gera þessa að klassískri leið.

25) Rennilás **5.7 8m**

Akkerislaus dótaleið.

Myndir: Björgvin Hilmarsson

